

labod

glasilo podjetja
labod tovarne oblačil
novo mesto

leto XVII
9. avgust 1991
številka 8 ✓

Še je delo za nas vse

Ena vojna je končana, druga pa je pred nami. Gre za zelo težko vojno, ki jo moramo izbojevati na gospodarskem področju, kar pa ne bo ne lahko niti ne hitro. Ne morem dati roke v ogenj za to, da bomo v treh mesecih moratorija dorekli vse na tem, na žalost do sedaj zapostavljenem področju. Kolikokrat po tri mesece bomo potrebovali, da bomo sanirali tako drastično zaostrene gospodarske razmere. Kajti vemo, da je bilo v Sloveniji veliko postorjenega za našo suverenost, za našo samostojnost, ki pa se kljub vsem naporom in svetlim žarkom še ne zdi tako blizu kot smo sprva upali. Propaganda namreč deluje v vse smeri in obetavnih začetki danes ne zvene več tako zelo optimistično. Marsikateri nakazani tuji krediti in inštrumenti zavarovanja, se danes obnašajo veliko bolj previdno. Vemo pa, da bomo zares samostojni, ko bomo imeli ekonomsko ozadje in stabilnost. Kot je dejal Milan Kučan, se tudi jaz ne morem strinjati, da bomo samostojni pripravljeni jesti tudi travo. Tisti, ki so to izrekli, gotovo tega ne bodo počeli. In zares lahko trdimo, da bo vojna dobljena le, če bomo v dogljednem času lahko ponudili ob samostojnosti tudi primeren standard. In ker nam gre za pot v Evropo, pričakujemo seveda evropski standard. Vendar si ne smemo vlivati lažnega upanja, da bo to moč doseči v kratkem. Kajti pred nami je vprašanje preživetja. Morda lahko ponovno počitamo, da je bilo premalo storjenega za gospodarstvo, kajti danes je to zabredlo tako globoko, da bo napor in uspeh že zadržati doseženo, namesto, da bi, ko je bil še čas, delali na razvoju. Pred slovenskim gospodarstvom je torej težka naloga, dobiti ekonomsko bitko. Za to pa je v nekaj letih treba kar 80% slovenskih kapacitet usmeriti v izvoz. To je tudi Labodov cilj, s katerim bi dosegli zasedenost naših proizvodnih kapacitet in hkrati cenejše poslovanje. Slovensko gospodarstvo pa pričakuje tudi pocenitev delovanja države. Da gre za cilj, ki nam zlepa še ne bo blizu, govore tudi nove napovedi oziroma predlogi, za 2,5% delež iz OD, ki naj bi bil namenjen sanaciji škode tako iz vojnega kot tudi drugih naslovov kaže, da pocenitve države še ne bo.

Kljub sedanjim pretrganim tokovom, ki so jih nakazovale mnoge blokade v preteklosti, pa vendarle slovensko gospodarstvo (pa tudi Labod) še računamo na del domačega tržišča. Zato

pričakujemo od vlade, da bi ponudila oblike možnega bodočega sodelovanja vsaj z republikami, kjer sodelovanje ni do konca poteptano. Dolgoročno gledano, je gotovo še računati na neke oblike povezovanja, ki ga je treba postaviti in doreči tudi iz slovenske strani. Nikakor pa ne smemo zapreti vse poti, saj vedno znova ugotavljamo, da je politika eno, gospodarstvo pa drugo, torej je to treba začeti ločevati. Mi v Labodu trdimo, da ne bomo nikakor dopustili, da bi se kakršenkoli nacionalne strasti vpletle v naše poslovne tokove, ne bomo pa jih dopustili tudi znotraj kolektiva. Take strasti vodijo v brezumje, ki mu ni konca in ki ne sme najti mesta za delovanje med nami.

Že letos nas je vojna prisilila, da smo svoje letne dopuste zasukali drugače, kot smo bili navajeni. V bodoče pa je treba računati, da bomo delali takrat, ko bo (če bo) delo in počivali takrat, ko dela ne bo. Tako je evropsko razmišljanje in evropski odnos do dela. Sicer pa velja, da bo treba odnos do dela in kvalitete tega, do produktivnosti in še česa spremeniti oziroma zaostri. Zavedati se moramo, da so pred nami zares težki časi, da nas čaka veliko pretresov in zato se bo treba naravnati skrajno racionalno. Naš cilj je zadržati število zaposlenih, oziroma odhodov ne nadomeščati z novimi zaposlitvami. Zamrzniti bo treba vse investicije in se organizirati tako, da zadržimo sedanji nivo. Za nekaj časa ne bo štipendiranja, ob tem pa bo treba veliko pozornosti posvetiti znanju že zaposlenih. To se mora večati, se širiti.

Mislím, da je to konkretna in objektivna informacija o oceni mesecev, ki so pred nami. Kljub temu, da slovenskemu gospodarstvu ne bo lahko in z njim seveda ne bo lahko Labodu, se lahko zanesemo na naše podjetje, na naše lastno delo, na našo vest in naše znanje. To nam odpira pot v prihodnost, ki za enkrat sploh ne bo lahka, bo pa. In videti prihodnost danes, je tudi že nekaj.

generalni direktor
Milan Bratož

V današnji številki

- Letošnje počitnice so minile v znaku vojne — kako smo jo doživljali
- Polletje smo uspešno zaključili — veliko dela in prizadevanj pa nas čaka v bodoče
- Kako je bilo z našimi dopusti ter nekaj informacij s tem v zvezi
- V Bucikah tokrat pišemo o lastninjenju
- Pa še kaj...

Poročilo o poslovanju v I. polletju 1991

Upošteva gospodarske in politične razmere preteklega poslovnega leta in napovedi za tekoče leto v času priprave plana se je podjetje Labod opredelilo za poslovanje na nivoju, ki bi zagotavljalo:

- pokrivanje proizvodnih kapacitet na dosežanjem obsegu
- ustvarjanje akumulacije najmanj v višini rezervnega sklada
- povečanje trajnega kapitala in izboljšanje drugih kazalcev bonitete podjetja.

Osnova za realizacijo teh ciljev je bila opredelitev politike poslovanja:

- fizične kapacitete zadržati na nivoju leta 1990
- povečanje deleža izvoza zaradi zmanjšanja možnosti plasmaja na domačem trgu
- število zaposlenih v neposredni proizvodnji se zadrži, zmanjšuje se število v režijskih službah
- izvaja se izrazito restriktivna politika vseh vrst porabe.

Poslovanje v prvih šestih mesecih se je odvijalo v bistveno neugodnejših razmerah, kot jih je bilo mogoče predvideti. Vsa dogajanja znotraj Jugoslavije so odločilno vplivala na gospodarske tokove znotraj in izven države, ki so se odražali ne toliko na blagovnih kot so se na finančnih tokovih, ki so se z vojno v Sloveniji in ukrepi docela pretrgali.

V prvih šestih mesecih je proizvodnja kljub vsemu potekala v okviru planiranega, zaradi zunanjih dogajanj ni prišlo do trgiranja proizvodnje ne za domači trg niti tuji trg. Fizični plan na nivoju podjetja sicer ni dosežen (97,7%) predvsem zaradi občut-

nega izpada v Delti (93,2%), je pa na višini lanskoletne proizvodnje v tem obdobju. Izdelano je bilo skupno 1.356.000 kom izdelkov, kar je 2% manj kot lani v tem obdobju, kar gre predvsem na račun nekoliko povečanega deleža bluz z večjim izdelavnim časom. Poprečno preseganje norme je bilo 105,1, kar je 0,8% nižje od predhodnega obdobja. Zaskrblijujoči so podatki o produktivnosti, ki kažejo padec proizvodnje na zaposlenega v neposredni proizvodnji v primerjavi z doseženo v lanskem letu povprečno v Labodu in razen v Tip-Topu v vseh tovarnah. Razpon v doseženi proizvodnji na delavca je še vedno med 393,91 minut v Delti do 458,61 minut v Temenici, vendar je potrebno zaustaviti padanje pod že dosežen nivo v vseh tovarnah enako nujno, kot spraviti podpovprečne vsaj na povprečje.

Število zaposlenih se je od konca leta 90 zmanjšalo za 70 zaposlenih, od tega v režijskih službah za 22. Program zmanjševanja števila zaposlenih v režiji se je izvajal, vendar predvsem v smeri prerazporejanja in ustavitve zaposlovanja za nadomeščanje naravne fluktuacije. Na organih upravljanja sprejet program in stališča je vsekakor potrebno pospešiti, saj prihodnje razmere poslovanja narekujejo hitrejša ukrepanja.

Prodaja je v tem obdobju v okviru planirane, saj je bila tako na domačem kot tujem trgu plasirana vsa tekoča proizvodnja.

Vrednost prodaje na domačem trgu je za skoraj 50% večja od planirane, kar pa je predvsem vpliv ponovno naraščajoče inflacije ter aprilske de-

valvacije, ki ja narekovala tudi rebalans vrednostnih postavk plana od petega meseca dalje. Glede na stanje količinskih zalog, ki je na nivoju 1. 1. 1991, bila na trg plasirana planirana proizvodnja. Zaradi širjenja rizičnega področja, ki zaradi plačilne politike ni primerno za prodajo in večanja plačilno nesposobnih kupcev, se je spremenila tudi struktura domačega trga v korist Slovenije in Hrvaške. Problematika plačil se je intenzivirala skozi celotno obdobje do praktične prekinitve finančnih tokov v juniju, kar se odraža na rokih plačil in stanju terjatev do kupcev. Stanje terjatev do kupcev je bilo 30. 6. 1991 din 238.922.833,27 in povprečno stanje v obdobju januar-junij din 209.742.490,55. Za dogovorjena gotovinska plačila je bil v tem obdobju priznan cassa sconto v višini 780.795,95 din. Z vidika odprtih terjatev je na dan 11. 7. 1991 stanje terjatev do kupcev domačega trga 203.004.939,13 din; od tega terjatev:

iz VIII. meseca 91	124.282,87 din
iz VI. meseca 91	10.380.886,34 din
iz V. meseca 91	70.069.557,16 din
iz IV. meseca 91	122.430.212,76 din,
	od tega že
zapadle terjatve	67.731.000,00 din.

	nabava	poraba
surovine SB	76.539.393	73.692.117
pom. mat. SB	13.861.931	13.286.585
surovine VO	34.994.459	27.431.658
pom. mat. VO	5.672.359	4.246.695
Skupaj	131.068.142	118.657.055

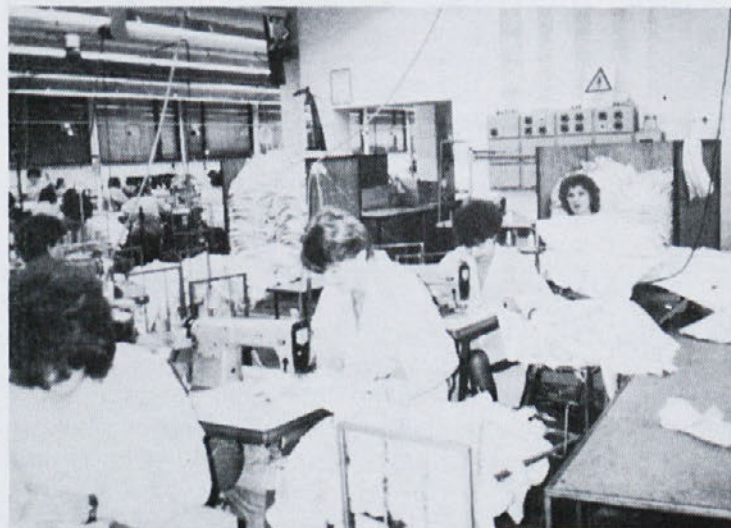
Podatki kažejo, da je bila vrednost nabave večja od porabe. Delno na to sicer vpliva sezona, vendar je neusklajenost prevelika, kar se izraža tudi v povprečnem stanju zalog in njihovi vezavi.

Intenzivno poslabševanje plačil kupcev z ene strani in z druge naraščanje cen in s tem stroškov ter osebnih dohodkov je ob surovinah nujno poslabševalo likvidnostno stanje podjetja. Vse je kljub naporom prispevalo k temu, da se je kratkoročna zadolženost do konca šestega meseca povečala za milijon DEM. Spremenila se je struktura kreditov v korist kreditov drugih podjetij, ki so dražji od bančnih. S tem in naraščajočo obrestno mero se je strošek finansiranja močno povečal.

Povprečni plačilni rok brez kupcev privatnikov je bil na dan 11. 7. 1991 106 din. Povprečni plačilni rok samo privatniki je bil 75 din. Realizacija v industrijskih prodajalnah je bila v šestih mesecih 1991 dosežena 25.483.647,00 din, od tega je bila prodaja na kredit 12,45%.

V izvoz je bilo prodanih 61% proizvodnje, vrednostno 93.965.000 din ali 4,4% nad planom. Skoraj v celoti (97,5%) je bila to predelava za konvertibilni trg. Povprečno dosežena cena brez izvoznih stimulacij je bila 0,21 DEM. Do konca junija so bili realizirani vsi dogovorjeni izvozni posli.

Na področju nabave je bila prisotna problematika zagotavljanja plačil zaradi slabih prilivov domačega trga in s tem zagotavljanja predvsem pomožnih materialov. Zaradi republiške zapore plačil v tujino v začetku leta in zapletov s carinami je bila motena dobava surovin iz uvoza. Plačila dobaviteljem so se izvajala povprečno v 89 dneh z upoštevanjem kompenzacij. Povprečno stanje obveznosti v I. polletju je bilo 93.985.000 din, kar je 2,2 krat manj od terjatev do kupcev. V tem obdobju je bilo razmerje med porabo in nabavo sledeče:

V proizvodnji Ločne.

Poslovanje v prvem polletju smo ob vseh problemih zaključili v okviru pričakovanj. Ustvarjenih je bilo 414.353 tisoč prihodkov, od tega 26% s prodajo na tuje trge, 5% s prodajo v lastnih trgovinah in 69% s prodajo na domačem trgu.

Odhodkov je bilo 397.732 tisoč din. Najpomembnejše postavke v odhodkih so osnovne surovine in trgovsko blago, ki predstavljajo 30% v prihodkih, osebni dohodki s prispevki 38%, obresti so se povečale z lanskimi 4 na 9% ter sporne terjatve in negativne tečajne razlike s 6%. Drugi stroški poslovanja z amortizacijo so udeleženi s 13%.

Bruto dobiček je udeležen v prihodkih s 4%, kar zagotavlja formira-

nje obvezne rezerve ter obstoječe osebne dohodke po veljavnem Slovenskem zakonu o osebnih dohodkih.

Podatki bilance stanja so v okvirih doseženih s poslovanjem v letu 1990, kazalec finančne varnosti (delež last-

nega kapitala v virih poslovnih sredstev) smo celo nekoliko izboljšali, vrednost premoženja se je povečala za revalorizacijo.

Z obračunom za I. polletje ugotavljamo, da je bilo poslovanje pozitiv-

no, vendar poleg pokritja dela osebnih dohodkov za mesec julij (dopusti) ni bilo ustvarjenih rezerv. To pa pomeni, da je treba za vse stroške in riziko poslovanja ustvariti s tekočim poslovanjem.

I. PROIZVODNJA

Fakturirane minute

Tovarna	I.—VI. 1991	% plana	Index I.—VI. 91 I.—VI. 90
LOČNA	14.261.339	98,17	100,54
LIBNA	14.713.361	100,00	102,64
DELTA	24.457.029	93,20	98,21
TIP-TOP	6.328.623	101,11	105,49
TEMENICA	6.499.666	104,23	91,63
ZALA	5.316.550	100,69	94,98
SKUPAJ	71.576.568	97,71	99,26
KOOPERACIJA	832.455	—	44,10
LABOD	72.409.023	—	97,85

V komadih

Program	I.—VI. 1990	I.—VI. 1991	Index
Srajce	651.256	613.522	94,21
Bluze	592.409	606.952	102,45
Krila-hlače	68.339	64.776	94,79
Ostala VO	74.155	70.908	95,62
Lastna proizv.	1.386.159	1.356.158	97,84
KOOPERACIJA	63.638	25.484	40,05
— srajce	63.638	25.318	39,78
— vrhnja oblačila	—	166	—
SKUPAJ	1.449.797	1.381.642	95,30

Poprečni časi izdelave — lastna proizvodnja

Program	I.—VI. 1990		I.—VI. 1991	
	dom. trg	izvoz	dom. trg	izvoz
Srajce	35,25	38,56	36,44	37,47
Bluze	49,79	48,04	52,23	48,72
Krila-hlače	55,13	68,46	50,67	67,27
Ostala VO	195,88	225,04	165,17	227,19

Doseganje norme iz izvršenih minut

Tovarna	I.—VI. 1990	I.—VI. 1991	Index
LOČNA	100,44	103,63	103,18
LIBNA	105,66	103,75	98,19
DELTA	107,23	106,05	98,90
TIP-TOP	111,35	104,99	94,29
TEMENICA	105,43	106,73	101,23
ZALA	110,12	107,71	97,81
Poprečno	106,03	105,18	99,20

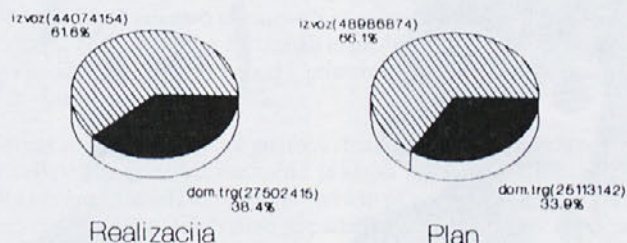
Produktivnost (minute na zaposlene iz ur na dan v neposredni proizvodnji)

Tovarna	Index		3:1	3:2
	I.—VI. 90	1990 I.—VI. 91		
LOČNA	451,26	444,62	430,07	95,30
LIBNA	427,44	424,19	423,36	99,05
DELTA	408,99	405,02	393,91	96,31
TIP-TOP	415,18	417,85	422,14	101,68
TEMENICA	501,30	497,22	458,61	91,48
ZALA	460,31	461,23	440,30	95,65

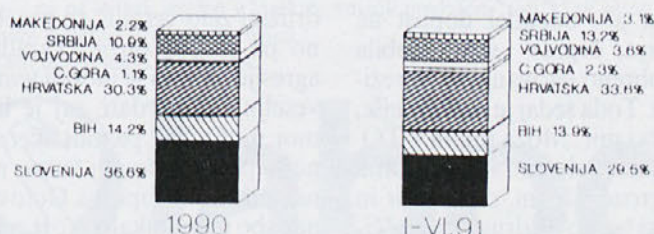
BILANCA USPEHA v I.—VI. 1991

Zap. št.	Element	Znesek	Plan	Indeks	Strukt.
1.	Str. izdelavnega mat.	122.778	274.940	44,66	29,64
2.	Amortizacija	8.085	13.800	58,59	1,95
3.	Vkalkulirani OD	126.516	257.618	49,11	30,53
4.	Davki in prispevki na OD	31.577	62.511	50,51	7,62
5.	Obresti	38.635	64.880	59,55	9,32
6.	Negativne TR	10.492	10.000	104,92	2,53
7.	Nabavna vred. trgov. blaga	19.188	39.135	49,03	4,63
8.	Odpis terjatev	14.322	24.465	58,54	3,46
9.	Drugi mat. in nemat. str.	44.055	107.822	40,86	10,63
10.	Povečanje vrednosti zalog	-17.916			-4,32
11.	ODHODKI SKUPAJ	397.732	855.171	46,51	95,99
12.	Prihodki na dom. trgu	280.955	605.125	46,43	67,81
13.	Prihodki na tujem trgu	107.998	212.272	50,88	26,06
14.	Prihod. od prodaje blaga	22.101	49.488	44,66	5,33
15.	Prihodki od financiranja	2.940	11.034	29,90	0,71
16.	Izredni prihodki	359			0,09
17.	PRIHODKI SKUPAJ	414.353	877.919	47,20	100,00
18.	Bruto dobiček	16.621	22.748	73,07	4,01
19.	Davki od dobička	2.551	10.000	25,51	0,61
20.	Rezerve	6.494			1,57
21.	BOD iz dobička	7.482	12.748	110,37	1,80
22.	Nerazporejeni dobiček	94			0,02

Usmeritev proizvodnje I-VI.91

FAKTUR. REALIZACIJA PO REPUBLIKAH

Letos je morje za mnoge padlo v vodo

Letošnje poletje in s tem naše dopuste je označila predvsem vojna. V zaostrenih razmerh, ki so se začele pojavljati že na samem začetku predsezone, so pogojevale odpovedi rezervacij že za ta termin. Povedati pa tudi moramo, da je bila letošnja predsezona v naših kapacitetah tokrat premaknjena za kar osem dni v

zgodnejši datum, kar je tudi vplivalo na manjše število prijav. Kot rečeno, pa je napeto vzdušje priklenilo na dom tudi prve letovalce. Kako je potem »telovadil« z vsemi temi datumi, premiki in ponovnimi prijavami vodja splošne službe, **Jože Muhič**, je težko opisati. Kajti telefoni so mu zvonili takorekoč noč in dan. Tisti, ki

so vendarle odšli na morje v naši prvi dekadi, so spraševali kako naj se vračajo, kje je varno, kakšne so garancije, drugi so odpovedovali rezervacije in skrbeli za vračanje odtrganega obroka. S spremenjenimi oziroma delno popravljenimi političnimi razmerami, pa je veselje do morja ponovno oživilo. Razumljivo je, da v takih pogojih tudi sam Jože Muhič ni mogel na načrtovan dopust, saj je bilo treba na eni strani »reševati« kapacitete, na drugi pa prisluhniti letovalcem. Kako so se torej letošnji dopusti odvijali na tej ravni? »Kot rečeno, ni bilo predsezone, nekaj letovalcev pa smo imeli v naši prvi dekadi, to je dekadi, ki je bila rezervirana za tovarne vrhnjih oblačil. Vendar od možnih 40 kapacitet, smo labodovci koristili le 7, dodati pa je treba še eno, ki smo jo oddali tujemu letovalcu. Res je, da je prišlo do sprememb pri koriščenju dopustov v teh tovarnah, toda letovanje so odpovedovali tudi tisti, ki bi jim kljub vsemu bilo to lahko omogočeno. V času vojne so bile naše kapacitete povsem prazne, kasneje pa so se začele polniti. Tako je od 10. julija dalje zasedenost za tako stanje kar primerna, saj računamo, da je 60% naših kapacitet polnih. Razumljivo je, da smo zaradi množičnih odpovedi odpustili od pogodb za najete kapacitete in za kapacitete, do katerih smo prišli z izmenjavo. Kasneje so se letovalci ponovno javljali in želeli predvsem na celino. Vendar napolniti moramo najprej lastne kapacitete. Tako je od 10. julija posem zasedena Savudrija, ki bo polna vse do sredine septembra. Za otoke pa se, zaradi zelo težke situacije na Hrvaškem, še vedno težje odločamo. Negotovosti, ki je sprva vladala v Sloveniji in kasneje še na hrvaškem (tu pa imamo vse naše morske kapacitete), je pogojevala, da so se razmere okoli rezervacij iz ure v uro spreminjale. Zares je bilo težko vse to usklajevati in omogočiti vsakemu posamezniku primerno rešitev. Prav zaradi tako zapletenega stanja okoli letošnjega obmorskega letovanja pa je treba dodati, da bomo imeli tudi v bodoče možnost letovati tudi v gorskem svetu. Rezervacije za letovanje na Ljubelju in v Podkorenu so seveda zaradi specifičnosti teh

Jože Muhič, vodja splošne službe.

krajev za časa vojne odpadle, kasneje pa je bilo zanimanje za gore veliko. Z veseljem povem, da smo **podaljšali pogodbo za najme garsonijere v Podkorenu** še za eno leto. Cena pa za goste ostaja še naprej nespremenjena — 250 din za garsoniero ter turistična taksa. Za enkrat je Podkoren zelo zaseden, rad pa bi opozoril, da si bomo lahko privoščili oddih tudi v jesenskih dneh in vikendih.«

In kakšna je ocena zasedenosti naših morskih kapacitet za naprej? »Ocena je še vedno le okvirna, saj smo dnevno priča zelo težke situacije na Hrvaškem. Menim, da bodo naše morske kapacitete v avgustu zasedene najmanj 60%. Delno jih bodo napolnili naši delavci, delno pa smo jih ponudili drugim letovalcem.«

Naše delavce pa gotovo zanjima plačilo. Jože Muhič pojasnjuje, da drugega obroka niso odtegnili nobenemu od tistih, ki so bili sicer prijavljeni za letovanje, ker pač ni bilo točnih podatkov, kdo ni letoval. **Tako bodo vsi, ki so ali še bodo letovali, drugi obrok plačali pri plači za julij in tretjega pri plači za avgust. Tisti delavci, ki pa niste letovali, boste denar (prvi odtegnjen obrok) dobili vrnjen prav tako ob izplačilu OD za julij.** Gotovo je taka odločitev najbolj modra, saj v vsesplošni zmedni ni bilo lahko poiskati takojšnje pot okoli vračil oziromaa plačil letovanja.

Dopusti so torej v glavnem mimo in za mnoge je morje tokrat »padlo v vodo«. Kot kaže majhna anketa, bomo tudi to pretrpeli, le da bo mir. Oddiha pa smo vendarle vsi potrebni, zato poskušajmo najti možnost in si privoščiti kakšen dan v Podkorenu.

O dopustu

Vesna Vučinič, strokovne službe: »V prvi dekadi smo odpotovali v Nerezine. Ko smo po dveh dneh letovanja zvedeli, da je doma vojna, je

seveda nastala panika, saj je bilo naselje kar več kot 50% zasedeno. Stalno smo poslušali radio, gledali televizijo in hlastali po časopisih. Še hujša panika pa je nastala med turisti, saj so se skoraj vsi vkrkali na ladjo, ki je plula v Benetke. Mi pa smo z odhodom domov počakali, dokler se razmere niso umirile in se nato kar varno vrnili. Na Lošinju sicer vojnih razmer nismo občutili, vojno pa smo doživljali preko medijev in zato se z oddihom na morju ne moremo pohvaliti, čeprav je bilo morje lepo, vreme tudi, toda strah in skrb sta bili stalno prisotni.«

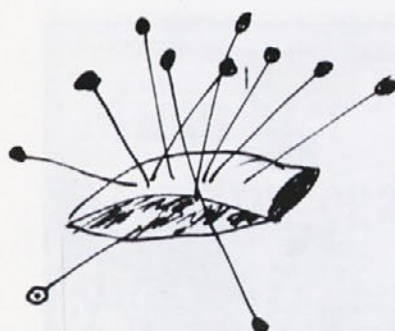

Marjana Sekulič, oddelek po meri, Ljubljana: »Letos nam je odpadel dopust na morju, čeprav sem dobila odobreno letovanje v Nerezinah. Toda sedaj je najvažnejše, da bo mir. Moža imam v TO in doživljali smo veliko strahu in groze. Upam, da bo mir in da si bomo pa drugič privoščili dopustovanje na morju.«

Nada Drolc, Tip-top: »Letos smo se morali odpovedati dopustu v Nerezinah. V Labodu sem dobila odobreno letovanje, česar smo se v naši družini zelo veselili, še posebno pa seveda otrok. Zaradi agresije pa smo se morali temu veselju odpovedati, saj je bil moj mož v TO, pa tudi sicer se ne bi počutili dovolj varno ne na poti ne na dopustu. Gotovo nam bo to manjkalo skozi celo leto.«

BUCIKE

O lastninjenju

Vojna je za nami — upajmo, da za vedno. Življenje pa se v svojih potih normalizacije zatika ob druge čeri. Kljub posledicam agresije, ki je postavila v novo luč marsikatero odnose, pa ne moremo spregledati vsega, kar nas bo spremljalo v bodoče. Zato smo zelo pozorni tudi na paket osnutkov zakonov, med katerimi je tudi osnutek zakona o lastninjenju. Po teh predlogih sodi tudi Labod med velika podjetja, za ta pa zakon predvideva najprej poddržavljanje. Čez »dolge tri leta« pa lahko delavci pridejo do delnic.

Toda v današnjih razmerah so tri leta dolga doba, v kateri se z našim podjetjem lahko marsikaj zgodi. Če bi se vse to odvijalo v času, ko so razmere normalne, bi lahko po poteku te dobe pričakovali le večjo vrednost našega podjetja, danes pa — žal — moramo računati tudi na obratno sliko ali celo na še kaj hujšega. Priča

smo stečajem, vemo, kako drastično so krči naše domače tržišče, čutimo padec standarda, ki seveda najprej sega po »cunjicah«.

In če se ozremo v zgodovino, se je treba spomniti potrpežljivosti tekstilcev in z njimi labodovcev. Dobesedno sami smo ustvarili Labod. Z odrekanjem, z zelo nizkimi osebnimi dohodki, s tribunskimi sobotami in drugimi oblikami solidarnega dela, je zrastle podjetje, ki je naša last. Zato težko sprejmemo predloge zakona, ki nas za enkrat razlaste. Trdimo, da smo v povsem drugačnem položaju od mnogih podjetij, ki jim je država pomagala od enih do drugih rdečih števil in jih umetno držala nad vodo. Ko smo mi plačevali vse dajatve in solidarno prispevali za sanacijo enkrat enega drugič drugega prednostnega dela industrije, so bili ti oproščeni marsičesa. Nam ni bilo nikoli nič oproščenega, nič poudarjenega. Zato smo žilavi, zato se ne bojimo nobenih stisk. Ne pustimo pa, da nam bi vse težko prigrarano nekdo kar tako vzel. Vedno smo se naslanjali na svoje delo, ker smo le sami sebi lahko kaj dali. Zato ne sprejemamo tako pavšalnega odtegotanja tega, kar je naše. Zato se ne moremo sprijazniti z osnutkom zakona, ki nas hoče kar tako poddržaviti, da bi nam kasneje, če bo še kje kaj morda ostalo, nekaj »dal«. Do sedaj, kot rečeno, nam ni ne država ali družba ali kakorkoli se že to razume, nič dala, zato nam ne sme ničesar vzeti.

Delovna Ločna

Dobesedno sredi vojnih razmer so se delavke Ločne vrnile na delo. Prekinile so letni dopust, saj jih je čakalo nujno in neodložljivo delo. Vrnile so se takorekoč kot eden. Glas, da nas delo čaka, je segel do slehernega ušesa, ki ga je le hotelo ujeti. Ne glede na vročino, na težke, nevarne in nepredvidljive vojne razmere, je proizvodnja Ločne zaživela in delala ubrano, za kar jim gre do vse čestitke in vse priznanje.

Če bo le delo dopuščalo, če bodo naročniki dobili svoje blago, če bo le možno torej, si bodo v Ločni koncem avgusta privoščili del že v juliju načrtovanega in nato prekinjenega letnega dopusta. Da bi tako mame poskrbele za svoje šolarje, da bi se malo pocrklyale s svojimi otroci in s svojo družino in si tako nabrale nove moči za dolgo — in pravijo, da nič lahko leto — ki je pred nami.

Med rožami in zelenjem — čas malice v Delti.

• Odmevi

Stranka ima vedno prav

Napovedali smo že, da se bomo pomudili ob odstopanjih od dogovorjene kvalitete. Če gre pri tem še za izvozni posel, je seveda vprašanje kvalitete še toliko bolj poudarjeno. Pa ne le zato, ker smo na domačem trgu hitreje zadovoljni — to namreč že dolgo ne drži več in je zato kvaliteta izdelkov tako za domači trg kot za izvoz enako pomembna. Gre pa za uveljavljanje tudi finančnih zahtevkov, ki jih tuji partnerji ob takih spodrseljajih dosledno uveljavljajo.

Primer Einhorna je eden takih. Z Einhornom dela Labod od leta 1989. Sodelovanje je bilo sicer vzorno, vendar pa natančnosti tujih partnerjev in dosledno spoštovanje njihovih navodil za delo, pripelje tudi do zapletov. Sicer pa — kjer je delo, so napake. Einhorn je poslal zapisnik, v katerem piše, da je 2.624 srajc bilo kvalitetno neustreznih in opozarja, da se kaj podobnega ne sme zgoditi. Nastale stroške, so zapisali in jih bodo zaračunali Labodu in ponovno poudarjajo, da mora Labod s primernimi ukrepi zagotoviti, da do podobnih odstopanj ne bi več prišlo.

Oporekali so namreč šivanje gumbov »butn-down«. Njihov zahtevek je bil, da je treba te gumbce označevati ročno, za kar so pripravili tudi posebno šablono. V Ločni pa so se dela lotili strojno, pri tem pa poudarjajo, da je to hitrejši in po videzu enak efekt. Kljub temu pa poudarjajo, da je to hitrejši in pri videzu enak efekt. Kljub temu so pri Einhornu vztrajali, da tako prišite gumbce popravijo in postopek izpeljejo tako, kot je bil zahtevan — torej ročno. 995 srajc so v Ločni popravili in naročnik je bil kasneje zadovoljen.

Neprijeten pa je občutek, ki ostaja za omenjenim zapisnikom. Gre za zaupanje naročnika. V poslovnem življenju ima ta vedno prav in tudi če je omenjeni postopek, ki si ga je izbrala Ločna hitrejši in videza ne menja, niti ne vpliva na slabšo kvaliteto, je treba pač upoštevati navodila naročnika. Taka so pravila in spoštovati jih je pač treba. Saj je v nasprotnem primeru »ceh« previsok — pa ne le tisti, izražen v markah, ampak predvsem tisti, ki se ga ne da povsem izmeriti — zaupanje, ugled.

Zato tudi pišemo ta sestavek.

Republiške štipendije

V mesecu juniju je bil v časopisu Delo objavljen razpis za republiške štipendije, po starem štipendije iz združenih sredstev.

Republiške štipendije so namenjene učencem in študentom, ki se redno šolajo v republici Sloveniji. Pravico do republiške štipendije lahko uveljavljajo učenci in študenti, katerih dohodek na družinskega člana v drugem trimesečju tekočega leta ne presega 80% zjamčenega osebnega dohodka — 4.400,00 din bruto.

Učenci in študenti izpolnejo vloge na obrazcu SPN-1, kjer morajo biti vpisani uradno potrjeni podatki o osebnih dohodkih v bruto zneskih

- fotokopijo zadnjega spričevala oz. potrdilo o opravljenih izpitih
- izjavo organizacije oz. delodajalca, da je kandidat zaposil za kadrovske štipendijo, vendar mu ta ni bila podeljena

Zahtevano dokumentacijo morajo učenci oddati do **5. septembra**, študenti pa do **30. septembra 1991** pri občinskih enotah Republiškega zavoda za zaposlovanje.

Stari štipendisti, ki so prejeli razliko h kadrovske štipendiji, bodo le to prejeli, če ne bodo presegali cenzusa.

Novi študenti, ki bodo pridobili kadrovske štipendije ne bodo upravičeni do razlike, ker razlike za nove štipendiste ne bo več.

Povzetek iz razpisa reg. štip.

Sredi priprav nove kolekcije — v ljubljanskem delu strokovnih služb — Marica Praznik — vodja priprave dela VO, Janez Marolt in Jože Tomšič — modelarja — konstruktorja.

Vlado Ogorevc iz Libne je med drugim skrbel tudi za to, da je okolica te lepe tovarne vedno urejena.

Pogled na Idrijo.

Prejeli smo:

Odgovor na »naša mnenja«

Mislim, da je odgovor g. Cvetke Geiser v naših mnenjih o modnosti Labodovih izdelkov v prejšnji številki Laboda vreden odgovora in komentarja. Ocena, da smo dve leti za modo, da slepo povzemamo po tujih modelih in to na neustreznih materialih, je lahko samo njena osebna ocena, njen povsem amaterski pogled. Dopustiti je seveda treba, da ima vsak svoj odnos do mode, toda od vodje proizvodnje bi vendarle pričakovali celovitejšo oceno poznavanja problematike in strpnější odnos do stroke. Kajti kreatorji smo v Labodu tisti, ki smo strokovno usposobljeni in poklicno odgovorni za to, da modne tokove ujamemo v naše izdelke, da jih »cepimo« na naš okus, in da tudi to je zelo pomembno, da računamo na možnosti za realizacijo teh. Možnosti pa sežejo tako od možnosti naših proizvajalcev do prodaje. Kot govore informacije s terena, je Labod priznan kot zelo kvalitetna in zelo modna konfekcija, ki zadošča izbranemu in zahtevnemu okusu številnih kupcev. Ti, ki naše izdelke kupujejo (ne prav poceni) pa se menda na modo tudi kaj spoznajo. Ne vem, kolikšna poznavalka svetovne mode je g. Cvetka, katere svetovne modne sejme obiskuje, kje se hrani z modnimi informacijami, katere ugledne modne revije spremlja. Kljub njenemu suverenemu in vzvišenemu ocenjevanju naših izdelkov, bi si upali trditi, da je na tem področju bolj kot ne amater. Dopušča možnost, da ji na tej ravni naši izdelki niso všeč, da ji je morda bližja kakšna nemška moda, toda to je njena privatna zadeva. Zato ne toliko njej v odgovor, kot v pojasnilo mnogim bralcem našega časopisa velja ta komentar. Gre torej za osebno mnenje, za osebni okus in odnos do mode in ne za tako poklicano ocenjevalko ali kakšno pravo poznavalko mode, kot bi bilo iz samozavestnega (milo rečeno) nastopa, čutiti. Torej, vaš odgovor, g. Cvetka je vaše stališče. Ni pa rečeno, da je pravilno.

Irena Bradač in Mirjana Matko — kreatorki bluz

Milan Šter — od prvega strela do zmage

Milan Šter, vodja prodaje programa vrhnjih oblačil je vojno doživljal od prvega dne dalje v uniformi in sredi najhujših bojev. Vpoklican je bil 24. junija, torej dva dni pred razglasitvijo samostojne Slovenije. Je v specialni protidiverzantski enoti in kar dobrih 17 let je redno hodil na vojaške orožne vaje. Vendar tako kot za vaje, tudi tokrat ni mislil, da bi znalo iti zares. Sicer pa — kdo pa je?! Ko pa so 27. junija zjutraj ustavili kolo- no vojaških vozil pri Pogancih, je že »dišalo« po zelo resni situaciji. Napetost je rasla na obeh straneh in poleg ostrih in grozljivih besed poveljujočega med vojaki, namenjenih seveda našim teritorialcem, je bilo zaslišati strel in takoj za tem odgovor. Ranjen je bil starešina in borba se je zares začela.

»Od tu smo spremljali kolo- no od Medvedjeka, kjer nas je vse presenetila zares srdita bitka. Našli smo se sredi ognja in sleherni se je zavedal, da si ne sme dovoliti niti najmanjše napake, saj je šlo za življenje. Poleg mene je ranjen omahnil moj tovariš, krogla mu je pre- bila ramo. Na srečo le nekaj milimetrov od žile. Čeprav neprespani in močno premraženi, smo zdržali, toda časa za počitek ni bilo. Naloge so našo enoto vodile od prvega strela te vojne (v Pogancih pri Nove- mestu), preko že omenje- nega in zame zelo, zelo težke- ga boja pri Medvedjeku in zatem preko posameznih akcij v okolici Novega mesta, ki jih tudi ni manjkalo in kjer je šlo tudi zares pa vse do bojev pri Krakovskem gozdu. Čeprav je bilo tudi zelo krvavo, pa lahko zase rečem, da je bil Krakov-

ski gozd zame manj težak kot Medvedjek. Vedeli smo točno kako in kaj, bili smo priprav- ljeni, medtem, ko nas je prva bitka presenitila. Doživljali smo šoke. Srečali smo se z grozotami, ki jih pač ni bi- lo tako lahko in enostavno sprejeti. Zato si lahko misli- mo, kako je bilo šele vojakom, tem mladim fantom brez izku- šenj tako življenskih kot vo- jaških. Toda človek je najbolj prilagodljiva žival. Ko je mini- lo, je bilo precej vsega tudi po- zabljenega. Ne povsem, pa vendarle,« pripoveduje Milan Šter.

Vsi povprek ga sprašujemo kako in kaj, saj se je hitro raz- širil glas, da je bil ves čas naj- težjih bojev »notri«. Ob vrnitvi mu je hotel vsak stisniti roko, mu čestitati, se mu zahvaliti. Res znamo pozabiti, ko je mimo, toda ne toliko, da nas grozote ne bi opominjale za naprej in da ne bi priznavali našim vojakom poguma, moči in zahvale.

Nagradni dopust

Pobuda glavnega direktorja

Naš glavni direktor, g. Milan Bratož je predlagal direk- torjem sektorjev in direktorjem tovaren, da priznamo v Labodu nagradni dopust tistim našim delavcem, ki so bili v vojni neposredno udeleženi. Predlagal je, da imajo tisti, ki so v vojni neposredno preživeli do sedem dni po en dan nagradnega dopusta, tisti, ki so bili v vrstah TO do štiri- najst dni 2 dodatna dneva dopusta in tisti, ki so bili nepo- sredno v vojni nad štirinajst dni — 3 dni dodatnega, na- gradnega dopusta.

Pobudi glavnega direktorja je treba vsekakor prisluhniti in zaploskati. Vemo, da so bili primeri, ko so delavci zaradi daljše odsotnosti v TO celo izgubljali delavna mesta, brali smo o razmišljanjih, da bi bili zaradi daljše odsotnosti z de- la prikrajšani pri OD in podobno. No, naša razmišljanja gredo v povsem nasprotno smer. Ponosni smo na naše fan- te, čestitamo jim za pogum in želimo se jim oddolžiti. Zato ni bojazni, da pobude direktorji sektorjev in tovaren ne bi sprejeli.

Upajo z nami

V težkih časih nam dajejo pogum tudi taka obvestila, kot nam ga je poslala firma ERFO NORDHORN iz Nemčije, za katero šivamo bluze v naši krški Libni. Poudariti pa je tudi treba, da je to že drugo pismo z najboljšimi željami od omenjene firme.

Drage sodelavke in sodelavci Laboda

Razvoj dogodkov v Sloveniji nas navdaja z velikim veseljem. Modrost vašega političnega vod- stva kot tudi pripadnost domovi- ni in pogum vašega ljudstva bo gotovo v kratkem pripeljal do mednarodnega priznanja republi- ke Slovenije.

Z vami upamo na hiter umik vojske in rešitev vseh problemov v miru in svobodni neodvisnosti.

Enako želimo iz vsega srca tudi Hrvaški, da bi našla rešitev, ki bi

odgovarjala željam prebivalstva brez vmešavanja vojske in teror- ja. Tudi v njihovem primeru za- upamo pametnemu ravnanju po- litikov in upamo na umik vojske ter da bi Hrvaška sledila poti Slovenije.

ERFO ostaja, kot doslej, v tes- ni povezavi z vami kot Labodov partner.

Günter Schmidt
Heinrich Lichtenborg
Friedhelm Jäger
Hagen Schwuchow

Samostojna
SLOVENIJA 1991

Šopek modrosti

Silo kaže tisti, ki mu manjka argumentov in trezne presoje.

Milan Kučan

Svoboda in zdravje sta si podobna. Njuno pravo vrednost spoznamo šele, ko ju izgubimo.

Henry Beaque

Kamen in željo po maščevanju so kuhali v istem loncu. Kamen se je omehčal, želja po maščevanju pa ne.

Pleme Bapendi

Anica Mohor, komisionarka pomožnega materiala za domači trg, se je upokojila. Želimo ji vse najlepše, zdravja, veselja in sploh vsega lepega.

Najlepša poletna barva

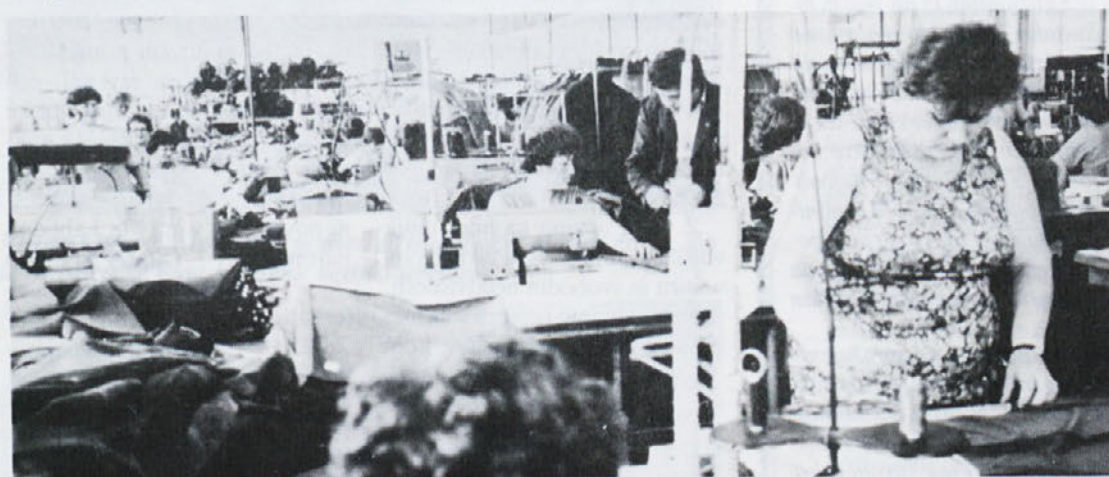
Slovenci imamo radi tekmovanja — tista zares in še raje tista, za hec. Pa je naš šofer Franci Miklič predlagal, da bi izbrali med letošnjimi Labodovimi bledokožci tistega, ki je vendarle nabral nekaj bronaste barve, značilne za ta čas v preteklih letih. »Bojim se, da ne bi imeli tisti redki posamezniki kaj dosti konkurence in da bi vendarle prehitro prišli do nagrade,« je Franci hitro dodal komentar k svojemu zanimivemu predlogu, ki je bil na prvi pogled videti brez konkurence.

Aplavz za krajše srede

Direktor Ločne si je prislužil aplavz delavk, ko je sredi vročine predlagal, da ob poletnih sredah delajo v Ločni le po osem in ne po deset ur. Odločitev je prišla na sam osamosvojitveni dan. Izgubljene ure iz tega naslova pa bo Ločna — in z njo strokovne službe, ki so se taki odločitvi hitro pridružile — nadoknadile z dodatno delovno soboto v septembru, ko bo delo to narekovalo.

Poletje je tudi čas popravil. Franci Košak je pomagal pri čiščenju kotla za centralno kurjavo v Novem mestu.

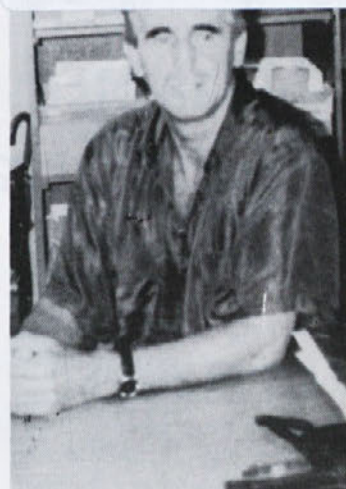

Letošnje poletje je prizadelo z ujmo in točo tudi okolico Trebnjega (posnetek je iz proizvodnje v Temenici). Tri delavke Temenice so ostale s poškodovano streho nad glavo in večjo škodo v stanovanjih oz. hišah, mnoge so ostale brez letošnjega pridelka na njivah, nekaterim je toča poškodovala avtomobile.

685, 1 (+97 12)

LABO

II 5704/1991

Sodelavci so se te dni poslovili od Riza Čevapoviča, ki se je po zasluženem delu kot trgovski predstavnik za področje Hrvaške in dela BIH, upokojil.

OD SRCA DO SRCA

Radi bi pomagali, kjer je stiska najhujša. Z darilnimi paketi, prilagojenimi vašim potrebam.

Pismo z opisom situacije in potreb pošljite na naslov:

TRIGLAV e. V.
7000 STUTTGART I. FILDERSTR. 1

Boleče je seglo v zavest in srce, da je umrla naša upokojenka

Ana Bole

V tovarni Delta je bila zaposlena na delovnem mestu — likarice.

Sodelavci

labod

je glasilo delavcev tovarne oblačil iz Novega mesta. Izhaja mesečno v nakladi 2500 izvodov. Glavna in odgovorna urednica **Lidija Jež**, tehnični urednik **Tomo Cesar**. Grafična priprava **Grafika** Novo mesto. Tisk: **Tiskarna Novo mesto**. Glasilo je oproščeno plačila temeljnega prometnega davka.